

ALLIANSEN

Regionplan och budget för år 2021–2023

Politiskt ansvarstagande i en mycket svår tid

ALLIANSEN

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	3
1.1 Planeringsförutsättningar utifrån nuvarande Coronapandemin	6
2. Vision och mål	7
3. En god, sammanhållen nära vård, oavsett huvudman, med ökad valfrihet där personen är i centrum.....	8
4. En attraktiv och innovativ arbetsgivare.....	12
5. Ett attraktivt och hållbart län med en fungerande regional utveckling	15
6. Bättre styrning och ledning	19
7. En ekonomi i balans	21
8. Justering av ekonomiska ramar/fördelning per nämnd	23
9. Fördelning per nämnd	26
10. Resultatbudget.....	27
11. Investeringsramar	28
12. Uppdrag från Regionfullmäktige	29
13. Förslag till beslut.....	32

1. Inledning

Vi befinner oss mitt i en världskris och en rådande Coronapandemi som vi inte varit med om på årtionden. En mycket osäker tid för alla i samhället och inte minst för sjukvården. Detta kommer att präglade Region Västerbotten under mycket lång tid framöver. Fokus under den närmaste framtiden ligger i att möta coronapandemin och dess följd effekter, bland annat med en stor vårdskuld i form av uppskjutna behandlingar samt ekonomi följdverkningar och personalförsörjning.

Coronapandemin påverkar Region Västerbotten på ett avgörande sätt. Vården ställs om för att hantera pandemin, planerad vård som kan vänta skjuts framåt, många av länets företag har det tufft. När färre arbetar påverkar det även regionens skatteintäkter. En redan mycket svår situation för regionen blir nu ännu svårare. Samtidigt gäller det även att ta tillvara goda erfarenheter som gjorts under pandemin i form av bättre samarbete, digitalisering, effektivisering av olika processer som kan överföras till vardaglig verksamhet

Hittills har sjukvården klarat pandemin väl. I grunden har Västerbotten en väl fungerande hälso- och sjukvård som är till viss del världsledande och de medicinska resultaten är mycket goda. Som medborgare ska man kunna känna sig trygg i att det finns tillgång till sjukvård i hela länet. Alla ska kunna bestämma över sitt liv genom egna och fria val. Du ska kunna skapa din egen framtid, oavsett var i länet du väljer att bo. Tillväxt och nya jobb ger underlag för en fungerande välfärd. Trots detta är det mycket som går att förbättra för att sjukvården ska utvecklas och bli rättvisare samt mer tillgänglig.

Regionens förutsättningar inför detta år 2020 kunde ha varit väsentligt bättre. År 2019 hade sjukvården 483 mkr högre kostnader än budget. Balanskravsresultatet är 333 mkr vilket är pengar som regionen bör återställa inom tre år. Regionen räddades år 2019 åter igen av att börsen gick bra. Sammantaget blir ingångsvärdena för år 2020 att det finns ett strukturellt underskott på 580 mkr. Det är den ryggsäck som länets sjukvård har att bära med sig nu i år.

Nu några månader in på det nya året går det att konstatera att läget inte förbättrats. Tvärtom. För verksamheten görs en helårsprognos på ett underskott på 343 mkr. Årsprognosen för årets resultat för 2020 visar på ett negativt resultat med 697 miljoner kronor. De minskade skatteintäkterna motsvarar 270 mkr. Detta innebär en negativ budgetavvikelse med 841 miljoner kronor. Även minskade intäkter påverkar resultatet negativt. Balanskravsresultatet för 2020 beräknas uppgå till 203 miljoner kronor i underskott plus föregående års negativa balanskravsresultat (333 mkr) som också ska återställas under de närmast följande tre åren.

Det går inte längre att blunda för verkligheten att regionen har kraftiga problem med ekonomin. Från Alliansen kan vi inte nog understryka att för att klara dagens och framtidens behov av hälsa, vård och utveckling är det viktigt att regionen har en ekonomi som är långsiktigt hållbar. Vi väljer att inte skjuta utmaningar framför oss. Därför väljer vi att enligt lagen påbörja återställning av balanskravet 2021 inte skjuta det till 2022 som sittande majoritet föreslår. Med detta kommer även besked om nödvändiga men tuffa beslut om att ställa om vården så att den blir mer kostnadseffektiv.

Från våra partier har vi under flera års tid presenterat förslag på reformer och prioriteringar för att vända utvecklingen. Det är ingen tvekan om att det krävs kraftfulla åtgärder för att

vända detta. Vi har lagt förslag om att förbättra vårdkedjorna så att patienter slipper skickas runt i systemet till höga kostnader och stort lidande för den enskilde. Vi vill också genomföra en primärvårdsreform med riktade satsningar på primärvården. En viktig del i vår reform är att införa en fast läkarkontakt med tillhörande vårdteam. En stärkt primärvård bidrar till bättre vård till en lägre kostnad och minskar onödiga och dyra sjukhusvistelser.

Vårt vidsträckta län innehåller stora glesbefolkade områden som ställer särskilda krav på hälso- och sjukvårdens utformning. Det krävs en god och nära vård med starka hälsocentraler och sjukstugor, ambulans, akutsjukvårdsplatser, mobila lösningar och distansöverbyggande teknik. Öppetiderna på länets hälsocentraler behöver förlängas. Det leder till att nuvarande primärvårdsakut kan avvecklas. Genom detta kan akutmottagningarna avlastas och vården bli mer likvärdig i hela regionen. Digitala lösningar och hälsocentralerna ska vara första linjens vård för de som inte har ett akut behov.

Det krävs även en starkare samverkan med kommuner för att tillgodose medborgarnas bästa. En samverkan som bygger på gemensamma mål gemensam politisk ledning, att resurser för samverkan utverkas samt att de båda parterna har kartlagt skillnader i synsätt, organisation, regelverk och att man tagit fram arbetssätt för att hantera dessa. En god och nära vård kan säkerställas om vi får en fungerande samverkan i regionen kring vård och hälsa.

Arbetsmiljön måste förbättras så regionen på allvar kan bli en attraktiv arbetsgivare. Karriärvägar måste tillskapas, ledarskapet stärkas och fortbildning måste vara en självklarhet i det livslånga lärandet. Arbetet med den psykiska ohälsan måste stärkas, inte minst i gruppen barn och unga.

Vi har även föreslagit en ny ekonomisk styrmodell där fler av besluten ska fattas av de närmsta cheferna, mer självstyre för sjukhusen och fler vårdval. Verksamheterna behöver få bättre planeringsförutsättningar genom att erhålla en realistisk budget utifrån faktiska behov och förutsättningar. Den byråkratiska överbyggnaden med onödiga riktlinjer, styrdokument måste minska. Kvalitativ vård skapas ytterst i mötet med patienten.

Det gör att förutsättningarna för den regionplan och budget som detta dokument beskriver kommer att vara än mer ansträngt. Det finns all anledning att återkomma med behov av att ompröva prioriteringar utifrån hur vår omvärld förändras.

Vården ska organiseras runt patientens unika behov med vårdkedjor som håller ihop för att undvika dyra lösningar till en sämre kvalitet för patienten. Naturligtvis också ett ständigt arbete med att minska vårdsador samt minimera kvalitetsbrister. Allt detta är utmaningar som kräver åtgärder omgående.

Ett hållbart och innovativt tillväxtarbete är viktigt för att hälso- och sjukvården ska kunna utvecklas och det är genom tillväxt som skatteintäkterna i Västerbotten kan öka. För att regionen ska vara attraktiv och få goda förutsättningar krävs både regional utveckling och en god hälso- och sjukvård. Båda är beroende av varandra. Det behöver bli fler företagare i hela länet och även inom välfärden. Vi vill göra det enklare för mindre företag att etablera sig - valfrihet oavsett var i länet man bor.

Ett levande län med trygghet för alla.

Det behövs ett ledarskap som kan förmedla ett hopp om att vi kan vända utvecklingen. En ny ledning som kan balansera behovet av nödvändiga åtgärder för att få en hållbar ekonomi. Allt detta är utmaningar som kräver åtgärder omgående. Då krävs politisk förändringskraft och en vilja att utveckla och förbättra sjukvården och stärka den regionala utvecklingskraften.

Regionens grundproblem är att maktinnehavet med 40 år av rött styre har lett till en avsaknad av idéer och brist på vilja och förmåga att våga pröva nya lösningar. Regionens medborgare är värda ett nytt politiskt ledarskap med nytänk och ny kraft!

Nicklas Sandström (M)
Regionråd i opposition

Ewa-May Karlsson (C)
Gruppledare

Carin Hasslow (L)
Gruppledare

Hans-Inge Smetana (KD)
Gruppledare

1.1 Planeringsförutsättningar utifrån nuvarande Coronapandemin

Att presentera en genomarbetad regionplan och budget mitt under en Coronapandemi som på djupet omdanar hela samhället inklusive sjukvården är mycket svårt. När det är svårt att förutsäga hur nästa vecka ska se ut blir det ännu svårare att kunna planera för hur hela nästa år ska bli. Det behöver framhållas att det är tveksamt att lägga en regionplan och budget nu i juni. Framför allt på grund av de stora osäkerheter som finns med hur pandemin utvecklas, förändringar av skatteintäkter, regionintäkter, övriga intäkter, kostnadsutveckling samt hur den nationella politiken påverkar regionerna med framför allt ytterligare statsbidrag.

Vi kan konstatera att situationen för årets budgetprocess inte har förbättrats. I sak är de siffror som presenteras på alla sätt korrekta. Problemet uppstår av att det inte har skett någon värdering utifrån bedömt behov i verksamheten. När så inte sker blir det omöjligt för politiken att kunna göra nödvändiga prioriteringar vare sig vertikalt eller horisontellt. Det är först när en prioritering kan ske som det kan skapas realistiska möjligheter för verksamheten att klara av sin budget. Ytterst måste den prioriteringen vara politisk. Om politiken inte får ett korrekt underlag kan alltså inte denna värdering och prioritering ske.

Ett annat område som behöver genomlysas är de skilda processerna för budget- och investeringsprocess. Eftersom investeringsprocessen kraftigt påverkar kassaflödet, verksamhetens driftskostnader och övergripande resultatmål. Dessa två processer behöver tydligare än vad de gör idag sammanföras i en samlad budgetprocess. Sammantaget skapar den bristande oförmågan att politiskt styra verksamheten ett stort demokratiunderskott, fortsatta stora ekonomiska problem och ojämlik vård. Det går inte nog betona vikten av att den aviserade nya budgetprocessen för nästa år måste komma tillrätta med problemet att budget idag inte fungerar som ett styrinstrument. Regionfullmäktige och politiken i de olika driftsnämnderna måste kunna styra verksamheten genom att anta en budget med tillhörande mål.

I Alliansens förslag till regionplanen beskriver vi vad vi vill kommande år 2021–2023. Allt detta bygger på att Corona pandemin inte fördjupas och förvärras. Om så sker behöver nya ställningstagande och prioriteringar ske. Mycket sannolikt behöver beslut om nya prioriteringar och budget beslutas om under november månad.

2. Vision och mål

Alliansens förslag på vision är: *Västerbotten – för ett gott och hållbart liv*. Med den nya visionen skapas en bra målbild för Region Västerbottens långsiktiga arbete. Till det behöver verksamheten färre och mer fokuserade strategiska mål. Nämnderna sätter indikatorer för att följa upp måluppfyllelse inom sitt ansvarsområde.

3. En god, sammanhållen nära vård, oavsett huvudman, med ökad valfrihet där personen är i centrum

Sjukvården ska vara behovsstyrd och finansieras gemensamt med en mångfald av utförare och vara tillgänglig för alla – var än man befinner sig i länet, samhället eller livet. Det är en självklarhet att de sista åren av livet ska vara lika trygga och värdiga som de i början av livet. Hälso- och sjukvården ska ha hög tillgänglighet och kvalitet på lika villkor med respekt för allas lika värde. Detta i kombination med hög kunskapsnivå och forskning har stor betydelse som tillväxtfaktor.

Region Västerbotten upprätthåller idag en mycket god medicinsk kvalitet som står sig väl i nationella jämförelser. Den goda medicinska kvaliteten är grundläggande för att patienterna får god vård och goda möjligheter till rehabilitering. Det krävs att en rad olika förslag och åtgärder. Några exempel är behovet av förbättrade och mer sammanhållna vårdkedjor så att patienter slipper skickas runt i systemet till höga kostnader och stort lidande för den enskilde. Vården inom regionen och mot kommunerna måste bli sömlös. Vi vill också stärka primärvården och införa en fast läkarkontakt. En stärkt primärvård bidrar till bättre vård till en lägre kostnad och minskar onödiga och dyra sjukhusvistelser.

En nära vård

Vården ska flytta från sjukhusen och närmare patienten. Det innebär att patienter och invånare måste vara delaktiga i att utveckla nya arbetssätt som gör det möjligt att flytta vården närmare patientens hem. Vi ska utveckla mobila lösningar och distansöverbyggande teknik för att vården i större utsträckning finns tillgänglig när och där den behövs. Det innebär också att säkerställa medarbetares digitala kompetens så att de kan ge stöd till invånare utifrån målbilden ”Digitalt när det går, fysiskt om det behövs”. Ett sätt att flytta vården närmare länets medborgare är att införa en ambulering tandvårdsbuss och barn och mobilt ungdomspsykiatriteam.

I Västerbotten finns det ett sjukhus på tre orter. Syftet är att skapa förutsättningar för att effektivisera resursanvändningen och därmed även förbättra kvalitet och patientsäkerhet. Vården koncentreras på lokal- och eller regional nivå. Det ger möjlighet att profilera viss vård inom länet, vilket kan bidra till förbättrad kompetensförsörjning och effektivare utförande av sjukhusens grunduppdrag. Tillsammans med primärvården i varje kommun, digitala vårdtrum och 1177 Vårdguidens samlade tjänster skapar det trygghet i hela länet.

En nära vård där personen är i centrum

Varje människa ska själv ha frihet att styra sitt liv, sin hälsa och sin framtid. Patienter stärks av makt och kunskap att välja, möjlighet att vara delaktiga och av ett bemötande som gör deras sjukvård personlig och som ser enskilda behov.

Sjukvården ska bli bättre på att informera om patientens rättigheter och skyldigheter genom hela vårdprocessen. Det kan handla om att ha rätt till vård i tid, rätt att få vara delaktig i besluten och att få korrekt information. Vi kallar det personcentrerad vård. Det är en naturlig utveckling av de förbättringar vi har kunnat se när vi drivit frågor som valfrihet, mångfald av

vårdgivare, bättre tillgänglighet och dramatiskt kortade väntetider. Vi måste nu ställa om synsättet så att vårdens medarbetare också ser hela människan bakom patientens sjukdom. Vårdens olika delar och professioner behöver utveckla samarbetet så att man bättre tillgodoser hela människans medicinska behov vid varje vårdtillfälle inte minst genom att med ny teknik minska resandet för patienten.

Individens bästa måste stå i fokus och därmed ge alla invånare jämlika förutsättningar att delta i och utveckla sin hälso- och sjukvård. Tillgänglighet och funktionalitet ska utgå från individens fysiska och psykiska förutsättningar och vara flexibel och tillåtande. Vi förbättrar kunskap som rör bemötande av och kunskap om jämlik vård och hälsa bland personer med funktionsnedsättning, speciellt när förutsättningarna har ett samband med hur samhällsstrukturer är formade.

En sammanhållen nära vård, oavsett huvudman

Regionens sjukvård är framgångsrik men sjukvårdens organisation är inte rustad för att möta patienten med ett helhetsperspektiv. Den sjuka individen riskerar att reduceras till olika diagnoser beroende på vilken specialist man för tillfället möter. Som patient har man sällan en fast vårdkontakt genom vården. En sammanhållen vård där patienten är i centrum är därför viktig. Det är oerhört kostnadsdrivande att bedriva vård där den ena handen inte vet vad den andra gör. Kunskapen om patientens olika behov och preferenser måste bedömas i sin helhet.

Coronapandemin visar exempel på hur väl samverkan mellan kommunerna och regionen kan fungera. Inte minst vid läkarmedverkan vid rond på kommunala boenden. Den goda andan som blivit etablerad behöver vårdas och utvecklas.

Från Alliansen anser vi att regionen måste ge vård som är samordnad och patienten ska uppleva en väl sammanhållen och sömlös vårdkedja. Det innebär att vården i all planering och samverkan ska utgå ifrån patientens hela livssituation. För att lyckas med detta är det viktigt att i samarbete med andra vårdgivare, huvudmän och samhällsaktörer vara lösningsorienterad och förtroendeskapande och bygger ett gott samverkans klimat. Informationsflödet måste också i större grad fungera bättre mellan olika aktörer för att en sammanhållen vård ska vara möjlig. För att säkerställa en helhetssyn i den fortsatta utvecklingen av nära vård, ska gemensamma mål och aktiviteter utarbetas med kommunernas vård och omsorg. Till exempel genom att ta fram gemensamma vårdprogram för relevanta patientgrupper. Där ansvaret delas mellan vårdgivare, huvudmän och andra aktörer ska patienten eller invånaren vara trygg med vem som bär ansvaret vid stöd och insatser som genomförs antingen i samverkan med andra eller med den enskilde, samt ges möjlighet till inflytande och delaktighet. Det tåls att understryka att kommunerna ansvarar för en väldigt stor del av den sammanhållna sjukvården, inte minst efter övertagandet av hemsjukvården.

Det är viktigt att nu får till en politisk nivå för samverkan mellan kommun och region. Nära vård kan inte bedrivas utan denna samsyn. Regionens ambitioner för en god och nära vård hänger samman med att samverkan med kommunerna fungerar, att det finns samverkan kring barn och ungas hälsa, mellan skolhälsovård och primärvård samt att båda parter ser vinsterna för både sin egen verksamhet men även för medborgarna.

Ökad valfrihet

Valfriheten i vården behöver stärkas och utvecklas. Den enskildes ska ges valmöjlighet att själv kunna välja och styra var den ska få sin vård. Det handlar även om vilket sätt du vill ta kontakt och söka vård. Regionen behöver etablera fler vårdval. Till att börja med inom Barn- och ungdomspsykiatri och utprovning av hörapparat. På sikt behöver det etableras fler vårdval. Hälso- och sjukvården i Västerbotten behöver en mångfald av utförare.

En köfri vård

I höstas när kömiljarden återinfördes gick det att se en minskning av vårdköerna. Även om det skedde en förbättring under hösten så klarade inte regionen något av de politiskt uppsatta målen om att länets medborgare ska få vård i rimlig tid. Nu, med all rätt på grund av coronapandemin, skjuts ej nödvändiga operationer framåt i tid. Detta medför att när vi väl är igenom den här krisen finns ett berg av nödvändiga operationer att göra. Denna vårdskuld kommer att behöva hanteras. Alliansen vill betona vikten av att så fort det är möjligt att incitamentsersättningar för att korta vårdköer såsom kömiljarden återinförs så snart det bara är möjligt.

Alliansregeringen införde viktiga reformer för att korta köerna. Patienternas rätt att välja vårdgivare stärktes, det öppnade för fler utförare i vården och den så kallade kömiljarden infördes för att belöna landsting som klarade att korta vårdköerna. Reformerna gav resultat och köerna minskade kraftigt. Under de senaste åren har utvecklingen vänt till följd av en felaktigt förd politik. Sedan den rödgröna regeringen avskaffade kömiljarden har vårdköerna vuxit stadigt. Samtidigt har regeringen ägnat tid åt att försöka göra det svårare för de privata aktörer som gör vården mer tillgänglig. Det har lett till att köerna har vuxit i sjukvården.

I Västerbotten visar tillgängligheten i primärvården på stora variationer, det i sig är ett problem för att uppfylla målet en jämlik vård. De alternativa/privata hälsocentralerna visar på betydligt bättre resultat.

En förstärkt primärvård där första linjens vård ges resurser för att ta hand grupper som äldre, kroniker och de ökade antalet patienter med psykiatriska problem är en av de viktigaste åtgärderna för att minska vårdköerna. Tidiga diagnoser och behandlingar i primärvården kommer att ge ett minskat tryck på sjukhusvården och därmed kortare köer.

En gemensam faktor för de regioner som har högst andel av de som får vänta längre än vårdgarantins gräns är stor brist på vårdpersonal. Bristen innebär att det inte finns några möjligheter att hålla vårdplatser öppna och operationer ställs in för att det saknas vårdplatser för eftervård.

Alliansens mål är att vårdköerna ska halveras under mandatperioden. Det innebär att man som patient ska ha fått vård inom vårdgarantins gräns gällande första besök i primärvård, första besök i specialistvård och tid för operation eller påbörjad behandling.

Alliansens förslag för att minska vårdköerna och öka tillgängligheten

- Vårdplatser bemannade med relevant kompetens
- Effektivisera vårdkedjorna, med minimerad byråkrati

- Se över villkoren för etableringar för alternativa utförare
- Inför vårdval inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP) samt audiologi
- Öka digitaliseringstakten, för framtida patienters behov och krav
- Generell satsning på primärvården
- Särskild satsning för att minska skillnader i tillgängligheten i primärvården
- Särskild satsning på patientgrupperna äldre, kroniker och de med psykiatriska sjukdomar
- Organisera primärvården med fast läkarkontakt och vårdteam
- Ambulerande vårdteam inom till exempel barn och ungdomspsykiatri, psykiatri och äldreomsorgen

4. En attraktiv och innovativ arbetsgivare

En av regionens största utmaningar är att vara en attraktiv arbetsgivare med god arbetsmiljö som behåller och lockar till sig de medarbetare som krävs för att säkerställa sjukvård av hög kvalitet i hela länet. Redan idag råder det en bristsituation inom flera yrkesgrupper. En situation som tyvärr inte kommer att förbättras kommande år utifrån de demografiska förändringarna med allt färre i arbetsför ålder. Det krävs därför ett batteri av åtgärder och en förändrad personalpolitik.

Arbetsmiljö

Region Västerbotten med sina över 10 000 medarbetare är en unik kompetensresurs för att västerbottningarna ska få en hälso- och sjukvård av allra högsta kvalitet. I relation mellan arbetsgivare och arbetstagare finns det ömsesidighet som är helt nödvändigt för att vården ska fungera.

Regionen måste uppfattas som en Attraktiv arbetsgivare för redan anställda, för nyutbildade och för seniorer. Därav ska man erbjuda en god arbetsmiljö, så väl fysisk och psykosocialt liksom att stärka chefer i sitt ledarskap. Det är en förutsättning för att behålla medarbetare över tid. Personal- och lönepolitiken måste vara långsiktigt, uthållig och prioriteras.

Kompetensförsörjning

Regionen måste bli bättre på att attrahera, rekrytera, utveckla och behålla medarbetare. Rekrytering av medarbetare är en av regionens absolut viktigaste uppgifter, eftersom pensionsavgångarna är stora under de kommande åren. Den brist som finns på kvalificerade medarbetare inom ett antal yrkesgrupper är idag så akut att det kommer att få konsekvenser för hur hälso- och sjukvården kommer att fungera. För att minska trycket på de legitimerade medarbetarna behövs det på allvar arbeta med Rätt använd kompetens (RAK). Särskilda insatser för rekrytering av tandläkare, läkare och sjuksköterskor bör göras, fler AT – block (allmän tjänstgöring) och ST – block (särskild tjänstgöring) måste prioriteras.

Givet att kompetensbehovet kommer öka allt mer måste regionen bli mycket bättre på att locka tillbaka och behålla seniora medarbetare som är aktuell för pension. Det ska vara flexibelt och attraktivt att stanna kvar och jobba i sjukvården i Västerbotten så länge man kan och orkar.

Oberoende av hyrpersonal

Arbetet för att kunna vara oberoende av inhyrd personal måste förbättras. Detta för att upprätthålla god kontinuitet, god kvalitet, god tillgänglighet, god arbetsmiljö samt undvika dyra och onödiga kostnader. Alliansen målsättning är att bli oberoende av hyrpersonal.

Kompetensutveckling och fler karriärvägar

Medarbetarnas kompetens är förutsättningen för vårdens kvalitet idag och i framtiden. Personalen inom vården måste erbjudas nya och fler karriärvägar, ha en bra och rättvis löneutveckling samt få den uppmärksamhet de förtjänar för sina dagliga och viktiga insatser. Vi vill med utgångspunkt i personalens situation göra flera förändringar som stärker deras utveckling och vägar till karriär och därigenom skapa högre kvalitet. Det ska vara ett attraktivt och naturligt val att arbeta inom sjukvården.

Möjligheten till karriärvägar ska finnas för alla yrkesgrupper. Vi ska också jobba med att bredda utvecklingsarbete som gör verksamheterna i regionen tillgängliga och attraktiva för fler människor med olika bakgrund och perspektiv. För att komma längre i arbetet behövs det ett aktivt arbete, i dialog med regionens fackförbund, för att kartlägga vilka arbetsuppgifter som kan kompetensförskjutas till andra yrkesgrupper.

Kompetensutveckling ska löna sig. Specialistutbildade sjuksköterskor och annan specialistutbildad personal behöver en bättre löneutveckling. Genom en mångfald av arbetsgivare skapas också en bättre arbetsmiljö som tar hänsyn till personalens olika behov och önskemål. Bristen på sjuksköterskor vill vi möta genom att utöka antalet utbildningsplatser och införa ett introduktions år för nyutbildade sjuksköterskor. Men även satsningar på fler yrkeskategorier inom sjukvården måste stärkas.

Effektfullt ledarskap

Ledarskapet på alla nivåer är helt avgörande för att kunna lyckas med utmaningarna på kort och lång sik. Regionen måste åstadkomma ett tillitsfullt, transformativt och nära ledarskap. Mandat och befogenhet måste flyttas nedåt i organisationen. Varje avdelningschef och uppåt måste ge de verktyg som behövs för att klara av att lösa de ålagda uppgifterna. De ledarskapsprogram som finns måste breddas och omfatta fler. Ledarskapet på lasaretten i Skellefteå och Lycksele behöver stärkas med en platschef.

Sammanfattningsvis

Alliansen vill med ett batteri av förslag göra Region Västerbotten till Sveriges bästa vårdarbetsgivare.

Förslag

- En långsiktigt hållbar och god arbetsmiljö
- Det ska löna sig bättre att utbilda och kompetensutveckla sig.
- Bättre löneutveckling för specialistutbildad vårdpersonal.
- Det måste löna sig bättre att jobba när andra är lediga
- Individuellt sätta löner som är konkurrenskraftiga.
- Generell höjning av ob-tilläggen.
- Karriärstegar bör prövas för olika yrkeskategorier. Göra det enklare att arbeta efter 67 års ålder
- Arbeta med schemaläggning för att möta vårdens behov och bättre arbetsvillkor
- Låta fler kompetenser ta plats inom vården för att avlasta vårdens legitimerade vårdarbetare.
- All personal ska få jobba på toppen av sin kompetens
- En bättre introduktion för nya medarbetare
- Skapa fler kliniska karriärvägar i vården
- Stärka det goda och nära ledarskapet i sjukvården genom bland annat utbildning och mentorprogram.

Partnerskap med näringslivet möjliggör nya lösningar i vården

Hälso- och sjukvården i länet har sedan några år tillbaka profilerat sig starkt nationellt när det gäller nya samverkansformer och partnerskap som även inkluderar näringslivet. Starkare samverkan och partnerskap – också bortom traditionella kund-leverantörsförhållanden och typiska huvudmannagränser – har stor betydelse för vår förmåga att möta framtidens utmaningar och ska fortsatt utvecklas och för bli ett mer attraktivt län.

Forskning och innovation

En stark och konkurrenskraftig forskning och utbildning är en förutsättning för universitets- och regionsjukvården i länet. Vetenskapsrådet ger den kliniska forskningen i Västerbotten och norra sjukvårdsregionen höga betyg vilket placerar Region Västerbotten och Umeå universitet bland de bästa i landet. Rådet bedömer att länet har excellenta regionala infrastrukturer för forskning och en stark strategi för att kliniska forskare ska kunna använda sin tid till forskning.

Tillsammans med Umeå Universitet, övriga lärosäten i norra regionen samt övriga aktörer inom utbildningsområdet är regionen med och utbildar studenter på både grund- och specialistnivå. För att säkerställa god kvalitet ska universitetssjukvården utvärderas vart fjärde år. Man tittar då på struktur, process och resultat för forskning, utveckling och utbildning enligt gällande avtal om läkarutbildning och forskning.

Innovationsarbetet i hälso- och sjukvården bedrivs idag delvis fragmenterat. Det är stort fokus på framförallt forskning, utveckling och att ta fram nya innovativa produkter och tjänster men mindre på tillämpning och nyttiggörande. Den stora utmaningen ligger just i att dra nytta av innovationerna.

I Region Västerbottens verksamheter är forskning och innovation nära sammanlänkade och under de senaste åren har medarbetare och entreprenörer och små- och medelstora företag samt stora globala bolag fått möjlighet att bidra till utvecklingen av framtidens vård. Arbetet med att stärka utveckling, test och utvärdering av nya innovationer samt att införa och implementera dem fortsätter. Västerbotten är i många avseenden en region i framkant just vad gäller framtidens hälso- och sjukvård där man sedan några år tillbaka arbetat med värdeskapande innovation i partnerskap – i liten skala. Detta har gett en stärkt förmåga att attrahera såväl samarbetspartners som externa resurser, där man tillsammans med partners arbetar för att bli bättre på att bidra till, dra nytta av och främja innovationskraften inom vården.

5. Ett attraktivt och hållbart län med en fungerande regional utveckling

Regional utveckling är en del av Region Västerbottens uppdrag där målet är att öka länets attraktivitet och en hållbar tillväxt. Regionen och länets kommuner är ömsesidigt beroende av varandra för att åstadkomma denna utveckling. Därför är samarbete och samverkan med länets kommuner avgörande.

Ett hållbart och innovativt tillväxtarbete är viktigt för att hälso- och sjukvården ska kunna utvecklas och det är genom tillväxt som skatteintäkterna i Västerbotten kan öka. För att regionen ska vara attraktiv och få goda förutsättningar för detta krävs en god hälso- och sjukvård. Båda är beroende av varandra.

Coronapandemin har fått mycket negativa effekter på länets företag. Många har drabbats väldigt hårt. Effekterna av detta kommer att behöva hanteras under lång tid framöver.

Infrastruktur och transport

Det samlade ansvaret för infrastrukturplanering i länet har Region Västerbotten och uppdraget är att möjliggöra arbetspendling, ha en hög tillgänglighet med så korta restider som möjligt för att kompetensförsörjning av medarbetare ska fungera.

För att Västerbotten ska fortsätta utvecklas krävs fungerande infrastruktur i hela länet och det är nödvändigt att påverka EU inom detta område. All infrastruktur är viktig för att hållbara transporter av gods och människor ska kunna ta sig både till och från länet. Flyget är en av de viktiga funktionerna att värna och att fortsätta satsa på ökad tillgänglighet med minskade utsläpp är en viktig överlevnadsfråga för Västerbotten. En fossilfri fordonsflotta med nya bränslen samt en utbyggd infrastruktur är viktigt för såväl flyg, båt, bil och tåg. Norrbottniabanans färdigställande är viktigt av många aspekter inte minst kompetensförsörjning.

Västerbotten är ett geografiskt stort län med en stor exportindustri där goda transportvägar är avgörande när det är långt till de större marknaderna i Sverige och Europa. Det är av stor betydelse att vägnätets standard är hög i ett stort län med långa avstånd men där utvecklingen istället går emot sänkta hastigheter vilket har förlängt restiderna.

Vi måste fortsätta vara starkt engagerade i såväl Europaforum som i andra europeiska forum för att kunna påverka EU i en riktning som är gynnsam för länet samt kunna påverka den europeiska infrastruktur- och transportutvecklingen. Att utveckla en transportinfrastruktur samt se till att finansiering kan ske även via strukturfonderna är prioriterat.

Turism

En av länets nuvarande och framtida basnäringar är besöksnäringen som under Coronakrisen står inför de svåraste utmaningarna. Region Västerbotten ansvarar för att samordna det regionala utvecklingsarbetet inom branschen och att i samverkan med näringen vara en regional turismorganisation som företräder aktörerna i länet. Utmaningarna såväl under som

efter Coronakrisen är svåra att inse vidden av och regionen bör stödja aktörerna i branschen och bistå med samordning och kompetens för att bygga upp näringen när krisen är över. För att utveckla länets besöksnäring ska vi öka samverkan med och mellan destinationsbolag men också bidra med analys och utveckling.

Digitalisering

Digitaliseringen i länet har påskyndats kraftigt på grund av Coronakrisen och nya arbetssätt, användningsområden och tjänster kommer att växa fram i spåren av detta samhällsskifte. Den påverkar alla sektorer, branscher och organisationer och för regionen kommer digitaliseringen vara avgörande för hur både behov och efterfrågan från invånarna kommer att kunna tillgodoses.

Vi måste arbeta med såväl den fysiska tillgången till uppkoppling i hela länet, som att stärka den digitala kompetensen i företag, organisationer och offentlig sektor, för att alla ska kunna få en digital delaktighet. Fortsatt utbyggnad av den digitala infrastrukturen är viktig.

Kompetensförsörjning

Västerbotten har många och stora naturtillgångar men den största tillgången är kompetens i form av människor. Ett attraktivt län med tillgång till människor och deras kompetenser är avgörande för den regionala tillväxten och konkurrenskraften. En fungerande kompetensförsörjning handlar om att matcha näringslivets och offentlig sektors behov av kompetens, vilket är beroende av att fler vill bo och verka i Västerbotten.

Vi ska fortsätta samverka med länets kommuner för att utveckla regionens utbildning och se till att aktörer inom utbildningssystemet och näringslivet samverkar. Vi ska genomföra insatser för att fler män och kvinnor kommer in på arbetsmarknaden och motverka könssegregering inom såväl utbildningssystem som på arbetsmarknaden.

Att stimulera universiteten att utveckla distansutbildning över hela länet är en möjlighet både för kompetensförsörjning och tillväxt. Idag är intresset från Umeå Universitet lågt medan Luleå Tekniska Universitet ligger längre fram då det gäller utlokalisering av utbildning, inte minst i Skellefteå. Regionen bör utveckla samarbeten med universitet och Lärocentrum för att stimulera fram mer distansutbildningar som gör att människor kan studera oavsett vart de bor i länet.

EU och internationella frågor

Det europeiska och internationella arbetet är viktigt för att Region Västerbotten ska kunna bidra till att utveckla regionens förmåga att dra nytta av såväl globalisering som digitalisering. För att fler små och medelstora företag ska kunna exportera behöver samarbete koordineras. Finansiering av utvecklingsprojekt eller insatser för att öka företagens export eller omställning till mer digitala affärsmodeller och arbetssätt ska fortsätta.

Region Västerbotten kan bidra till att stärka regionens kapacitet att attrahera nyetableringar i länet, både inom näringslivet och offentlig verksamhet, genom samarbete med kommuner, näringsliv och andra aktörer. Liknande samordning ska ske om verksamheter lägger ned eller gör stora förändringar.

Kollektivtrafik

Kollektivtrafiken i länet utgörs av buss, tåg och flyg, vilka alla är viktiga för att göra Västerbotten mer tillgängligt på ett hållbart sätt. Länet står inför stora investeringar i tågsystemet när infrastrukturen är på plats. Turtäthet och komfort är avgörande för att få fler resenärer och skapa fungerande resvägar för att göra det möjligt att leva, bo och arbeta i hela länet. Sammankopplingen av länet med närliggande regioner inom Sverige samt via Kvarkenförbindelsen och mot Norge är viktig. Likaså sammankopplingen med det europeiska stornätet TEN-T.

Kollektivtrafiken har utvecklats under flera år och har ökat sin marknadsandel av resandet, den pågående Coronapandemin slår dock igenom på användandet under 2020 och riskerar att skapa ett ändrat resmönster vilket kan få långtgående framtida konsekvenser. Kvinnor reser mer kollektivt än män och män pendlar mer än kvinnor både in och ut över kommun-/länsgränsen. Vi måste säkerställa en ökad tillgänglighet och ett mer hållbart resande, likväl som att flyget kommer att fortsätta vara en del av ett långväga kollektivresande då det ofta saknas effektiva alternativ för längre resor.

Regionen måste möta den demografiska utmaningen även när det gäller kollektivtrafik. Upphandlingar och krav i dessa måste anpassas efter resandeantal och tillgänglighet.

Näringsliv och samhällsbyggnad

Ett starkt och livskraftigt näringsliv byggs av företagare som har goda förutsättningar att förverkliga sin idé. Företagare ska uppskattas mer än de beskattas. Vårt välstånd är uppbyggt av arbete och företagande, därför är ett bra näringslivsklimat nödvändigt. Politiken ska ge goda, långsiktiga och förutsägbara förutsättningar för företag och företagare. Det är en huvuduppgift i det regionala utvecklingsansvaret.

Länets intressen i nationella, europeiska och internationella sammanhang där utvecklingsprogram och annat formas som påverkar näringslivets förutsättningar måste bevakas och tas tillvara på ett aktivt sätt. Två av näringslivets mest centrala utvecklingsfrågor är strategisk kompetensförsörjning och att planera infrastrukturen.

Genom att medfinansiera utvecklingsprojekt och företagsstöd samt genom ägarstyrning av bolag ska vi bidra till en hållbar tillväxt och ökad konkurrenskraft. Där är det viktigt att arbeta för att kvinnor och män får lika stor del av den regionala finansieringen. Vi ska också främja företagets konkurrenskraft genom att utveckla kapitalförsörjningen i länet.

För oss är ett gott företagsklimat inte en fråga för några få, utan en angelägenhet för alla. Genom fler företagare kan fler jobb växa fram i många sektorer i länet. Då är det viktigt att det är lätt att starta och driva företag i Västerbotten, oavsett i vilken bransch man är verksam. Regionen har många starka områden och ligger långt fram på innovativa arenor, inom teknik och Life Science som bara några exempel.

En samverkan med kommunernas näringslivskontor skapar förutsättningar för resurseffektivitet. Idag saknar kommunerna denna samverkan och upplever att regionen jobbar i ett eget stuprör och att samverkan saknas. Detta är inte en resursfråga utan en

kulturfråga. Samverkan med kommunerna då det gäller näringslivsutveckling och regional utveckling bör därför utvecklas.

Hela länet behöver hålla ihop

För att Västerbotten ska kunna hålla ihop måste människor och företag ha möjligheter att växa och utvecklas, oavsett om de finns på landsbygden eller i städer. Landsbygden är en enorm resurs som spelar en nyckelroll i samhällsbygget och behöver ha goda villkor för att kunna fortsätta bidra till en trygg livsmedelsförsörjning, en hållbar utveckling och skapandet av nya jobb.

Regionen saknar idag en mer djuplodande analys av inomregionala skillnader och hur megatrender som klimatomställning och digitalisering kommer att påverka utifrån de skilda förutsättningar som finns inom länet.

Kultur

Västerbotten är ett attraktivt län för kultur där människors olika behov av kulturella värden kan tillfredsställas. Regionens kulturinstitutioner är viktiga delar av kulturlivet i Västerbotten. Vårt kulturarv ska vårdas och många av våra museum och institutioner är en viktig länk mellan vår tids samhälle och tidigare och kommande generationer. Kulturen i Västerbotten ska nå och angå alla invånare.

Region Västerbottens övergripande kulturpolitiska mål som anges i Region Västerbottens Kulturplan 2020–2023 är att alla invånare har tillgång till ett regionalt kulturutbud av hög kvalitet och erbjuds likvärdiga möjligheter att skapa och utöva kultur, samt har likvärdiga förutsättningar att påverka, delta och medverka i samhällslivet.

Konst och kultur är en kraft i samhället som sträcker sig långt utanför den traditionella kulturen. Detta betyder för oss att kulturen har en bredare roll i samhällsutvecklingen. Ett välfungerande, rikt och varierat kulturliv är en förutsättning för en hållbar utveckling av vårt civilsamhälle. Kulturen kan bättre än något annat område i samhället föra samman människor och ge oss nya berättelser och vidga våra perspektiv så att vi kan lära oss mer om oss själva, varandra och livet.

Samtidigt är skattebetalarna i grunden den offentligt finansierade kulturens uppdragsgivare och finansärer. Genom att politiken antar övergripande målsättningar och riktlinjer, så säkerställs att krav ställs och följs upp inom den offentligt finansierade kulturen. Skattemedel kan och ska aldrig vara kravlösa. Alliansen ser inte en möjlighet att satsa mer pengar på kultur inom planperioden då det ekonomiska läget är synnerligen allvarligt och svåra prioriteringar väntas.

6. Bättre styrning och ledning

Flytta mandat och befogenhet närmare de som berörs

Trots att Region Västerbottens på papperet är en platt organisation upplevs den i praktiken som toppstyrd, trög att förändra och där det emellanåt är svårt att ge uttryck för missnöje.

Alliansen ser ett behov av att skapa incitament inom organisationen att flytta beslut närmare verksamheterna. Det är i mötet mellan patient och teamet av medarbetare som kvalitet och värde i vården skapas, inte någon annanstans. Därför behöver det lokala ledarskapet få förutsättningar för att utveckla avdelningen och klinikers arbetsätt.

Minska onödig dokumentation och ökat stöd genom bättre fungerande IT-stöd

Dagens IT-stöd är enorma tidstjuvar i vården. Detta tillsammans med uråldriga system för överföring mellan journalsystem och kvalitetsregister har skapat mycket dubbelarbete för medarbetarna i regionen. Ett exempel på dokumentation är regionens dokumentering (LITA), 2018 fanns det 1800 dokument som är av karaktären övergripande styrande och vägledande. 2020 hade det antalet vuxit med 8% till 1963.

Digitala beslutsstöd måste kunna ge tillgång till den nya aktuella kunskapen. Det skapar också möjligheter att gå mot mer av standardiserade vårdprocesser, inte bara vårdförlopp, som ger bättre resultat och kvalitet. Standardisera det vanliga för att frigöra tid för det ovanliga.

Det är viktigt att det som mäts och dokumenteras standardiseras och koncentreras på det som är viktigt för vårdprocessen. Både för att dokumentationen ska uppfattas som meningsfull men också för att frigöra tid till patientarbetet.

Behov av ökad samverkan

Bra samverkan mellan akutsjukhusen bygger på att det finns en tät dialog mellan sjukhusanknutna verksamhetsledning, med övergripande och sammanhållande ansvar för sjukhusens verksamheter och lokal förståelse och kunskap. För att förstärka och tydliggöra det lokala ledarskapet på länets sjukhus bör regionen inrätta en platschef på Skellefteå respektive Lycksele lasarett, och skapa en tydligare sjukhusledning för Norrlands universitetssjukhus.

Bättre fungerande vårdkedjor

Sammanhållna vårdkedjor så att patienter slipper skickas runt i systemet till höga kostnader och stort lidande för den enskilde. Vården inom regionen och mot kommunerna måste bli sömlös. Vi vill också stärka primärvården och införa en fast läkarkontakt. En stärkt primärvård bidrar till bättre vård till en lägre kostnad och minskar onödiga och dyra sjukhusvistelser. För att möjliggöra det behöver primärvårdens andel av budget öka.

Hälso- och sjukvården måste kunna möta patienters olika behov. De patienter som vården ska möta kan, förenklat, delas in i fyra olika grupper:

1. Patienter som har behov av enstaka insatser för att bli friska.
2. Patienter som har behov av sammansatta insatser i en avgränsad vårdprocess.

3. Kroniker som har behov av löpande och kontinuerliga insatser under lång tid.
4. Multisjuka som har flera, sammansatta och komplexa behov.

Om vårdflöden och vårdkedjor håller ihop skulle man undvika onödigt lidande, få bättre vård och spara resurser. Gruppen multisjuka och andra personer med stora vårdbehov, är en mindre grupp, ca 5 % av patienterna, men de svarar för ca 50 % av sjukvårdens resurser. Här måste vård- och omsorg bli bättre och hänga ihop mer, då kan vårdkvalitén öka till lägre kostnader för samhället.

7. En ekonomi i balans

Alliansen är mycket oroad över den ekonomiska situation som Region Västerbotten befinner sig i. Verksamheterna går med stora och ständiga underskott. År 2019 hade sjukvården 483 mkr högre kostnader än budget. Regionen räddas åter igen av att börsen har gått bra. Sammantaget för år 2020 finns ett strukturellt underskott på 580 mkr. Det är den ryggsäck som vi har att bära med oss. Balanskravsresultatet är 333 mkr vilket är pengar som regionen bör återställa inom tre år. Det går inte längre att blunda för verkligheten att regionen har kraftiga problem med ekonomin. Effekten av de åtgärdsprogram som har vidtagits har en allt minskad effekt. Effektuppfyllnad har bäst varit runt 50 procent.

Den strukturjusterade kostnaden, där hänsyn tagits till geografi och befolkningsstruktur, för hälso- och sjukvården uppgick 2018 till 26 741 kronor per invånare. Det är en kostnad som är 520 kronor högre per invånare än rikets genomsnitt vilket totalt blir 140 miljoner kronor i högre kostnad. Kostnaden per DRG-poäng i specialiserad somatisk vård är högre för länets sjukhus än för genomsnittet av jämförbara sjukhus. Västerbotten redovisar en lägre konsumtion än riket för vårdkontakter i primärvården. I den specialiserade somatiska slutenvården, som under ett antal år varit i fokus, redovisar Västerbotten fortsatt högre konsumtion än riket i genomsnitt.

För att klara dagens och framtidens behov av hälsa, vård och utveckling är det viktigt att regionen har en ekonomi som är långsiktigt hållbar.

Lösningen att gång på gång skjuta till nya skattemedel utan reformer är inte hållbar. Trots upprepade skattehöjningar under 2000-talet får inte majoriteten bukt med de problem som sägs lösas med att tillskjuta allt mer resurser genom höjd skatt.

Organisations- och ledarkultur behöver utvecklas så att den bygger på att alla tar ansvar för överenskomna mål, gör nödvändiga prioriteringar och arbetar med ständiga förbättringar. Alla ska följa överenskomna bemanningsmål som motsvarar budget. Uppföljning ska ske månadsvis och vid avvikelser ska ytterligare åtgärder tas fram.

Förtydligade av att finansieringsprincipen gäller för samtliga nivåer i organisationen måste inskräpas. Vilket innebär att beslut om nya satsningar måste följas av beslut om finansiering. Vid större investeringar måste det även till politiska beslut. Även prioritering av verksamhet måste tydliggöras och inledningsvis behöver verksamhet omprioriteras genom att bland annat minska antalet nya initiativ. Vissa pågående initiativ bör pausas eller avslutas.

Den medicinska utvecklingen av både nya läkemedel, medicinska metoder och hjälpmedel gör det möjligt att behandla allt fler och äldre patienter. Det är en mycket positiv utveckling som dock medför kraftigt ökade kostnader. Det är speciellt utmanande för en liten region som Västerbotten med ett stort uppdrag med högspecialiserad vård för den norra sjukvårdsregionen samtidigt som universitetssjukvården behöver investera i avancerad medicinteknisk utrustning.

Kärnverksamheten måste prioriteras och vissa andra uppdrag kan förändras. Den ekonomiska styrmodellen med anslagsbudget har nått vägs ände i Västerbotten utifrån nuvarande

utformning. Budgeten styr idag inte verksamheten och det saknas incitament för verksamheten att hålla budget. Det finns flera faktorer till det, ett exempel är att verksamheter som håller budget inte belönas för det. Därför vill Alliansen utreda en ny ekonomisk modell där incitamentsstrukturer och mer lokal styrning och ansvar av verksamheten bör vara en del. Först då går det att utkräva ansvar. Vidare behöver modellen för ekonomistyrning nå högre grad av prestationsbaserad ersättning. Inom den modellen ska verksamheterna inom primärvård och slutenvård få behålla 100 procent av sitt överskott/underskott.

Arbetet med översyn av lokaler behöver utvecklas ytterligare för att åstadkomma mer resurseffektiva lokaler. Därför behövs en översyn av regionens lokaler med utgångspunkt att kunna avyttra, riva och ta in externa hyresgäster som har samband med vård. Till det behöver även en ny hyresmodell knytas där lokalkostnaderna finns med i verksamheternas budgetar. Detta för att varje berörd verksamhet ska ta ett större ansvar för sina lokaler och därmed kunna frigöra resurser och effektivisera lokalnyttjandet. Psykiatrin som finns lokalt i länet bör flytta intill sjukstugorna. Samordning av lokaler även för folktandvården bör prioriteras.

8. Justering av ekonomiska ramar/fördelning per nämnd

Regionstyrelsen (RS)	(Mkr)
Kostnadsreduceringar	
Effektivisering pga. sammanslagning av två förvaltningar ¹	-5
Centrala anslag inom RS (tex RD- dir - ej fördelat budget samt RS - ej fördelat budget.	-5
Minskade lokalkostnader genom färre kvadratmeter, avyttring, rivning och större budgetansvar för verksamheten samt minskning av extern förhyrning	-2
Samordnad upphandling samt bättre avtalsuppföljning. Tydligare och effektivare inköpsprocess.	-10
Ökad ambitionsnivå av strukturerat avslut av chefsförordnanden med fokus på tillbakagång till kliniskt arbete	-2
Generell minskning av köp av konsulttjänster	-2
Avstå ytterligare tjänster inom ramen för det miljöpolitiska programmet, bolagsstyrning, logistik samt tidigare ärenden som inte beaktas i budgetplaneringen för år 2021	-5
Totalt	31
Alliansens satsningar	
Ökad resurser/utökad beställning Hälsovalet	15
Tillskapa fler karriärvägar genom bland annat utökade AT/ST-platser samt VUB/AST i nära samarbete med HSN.	4
Ytterligare ST-block inom folktandvården	1

¹ 2019 hade Region Västerbotten 517 handläggare och 288 administratörer som inte är kopplat till vård. Vad gäller handläggare ökade antalet med 23,1 procent från 2018 till 2019. Vad gäller administratörer kopplat till vård är antalet 517 vilket var en ökning med 1 procent sedan 2018.

Ökad beställning av tandvård (<i>kompensation för tidigare underfinansierat riksdagsbeslut gällande fri tandvård för åldersgruppen 20-23</i>)	10
	10
Totalt	30
Total nettoförändring av budgetram	-1
Folkhögskolestyrelsen	
Effektivare och mer ändamålsenlig organisering av Folkhögskolestyrelsen med färre utbudspunkter	-2
Total nettoförändring av budgetram	-2
Regionala Utvecklingsnämnden (RUN)	
Minskad ram	-1
Ökad beställning av kollektivtrafik (<i>kompensation för ökade kostnader för mellankommunal trafik</i>)	10
Total nettoförändring av budgetram	9
Hälsa- och sjukvårdsnämnden (HSN)	
Minskning av hälsosjukvårdsdirektörs - ej fördelade medel	-5
Ytterligare minskning av ej vårdnära administration ²	-4
Slopad slutenvårdsrabatt	-4

² 2019 hade Region Västerbotten 517 handläggare och 288 administratörer som inte är kopplat till vård. Vad gäller handläggare ökade antalet med 23,1 procent från 2018 till 2019. Vad gäller administratörer kopplat till vård är antalet 517 vilket var en ökning med 1 procent sedan 2018.

Förflyttat budgetansvar till verksamhetsnivå för sjukresor samt bättre samordning av kallelser och logistik (<i>tekniskt sker en förflyttning från RS där budgeten återfinns, vinsten består alltså i minskad konsumtion</i>)	-5
Införande av avgift för patienter som inte kommer på bokad tid utan att ha avbokat. (<i>ökad intäkt</i>)	-2
Totalt	-20
Satsningar för att vända utveckling och en mer hållbar ekonomi och samtidigt minska vårdköerna	
Genomförande av en primärvårdsreform med införande av fast läkarkontakt samt en omställning till "Nära vård".	5
Personalsatsning på att bli en attraktiv arbetsgivare	1
Minska vårdköer/bättre förutsättningar att jobba bort vårdskulden orsakad av coronapandemin	10
Satsning för att hantera den allt mer växande psykiska ohälsan bland befolkningen men framför allt bland barn- och unga. Införande av vårdval inom Barn- och ungdomspsykiatri. Satsning på Ungdomshälsan och första linjens barn- och ungdomspsykiatri	5
Stärkt ambulanssjukvård i länet	4
Totalt	25 mkr
Total nettoförändring av budgetram	5 mkr

9. Fördelning per nämnd

Nämnd / Styrelse	Budgetram 2020	Omställning reducering	Omfördelning mellan driftsnämnder (ej förändrad verksamhet)	Utökad budget	Löne-och prisindex	Budgetram 2021
Regionfullmäktige	16,86				0,30	17,16
- varav beredning - Folkhälsa o demografi Södra Lappland	2,75				0,05	2,80
- varav beredning - Folkhälsa o demografi Skellefteå-Norsjö	2,75				0,05	2,80
- varav beredning - Folkhälsa o demografi Umeåregionen	2,75				0,05	2,80
Regionstyrelse	3 205	-31	-17,7	81	33	3 270
- varav primärvård	1 326			15	25	1 367
- varav tandvård	169,2			11	3,2	183,4
- varav pensionskostnader	1 008			11		1 019
- varav avskrivningar	417			33		450
Hälso- och sjukvårdsnämnd	5 017	-65	6,4	25,0	100	5 084
Regional utvecklingsnämnd	336,0	-1	11,3	10	2,9	359,2
- varav kollektivtrafik	174,6			10		184,6
Folkhögskolestyrelse	9,61	-2			0,17	7,78
Patientnämnd	5,88				0,11	5,99
Revision	7,83				0,14	7,97
Summa verksamhetens nettokostnad	8 598	-99	0	116	137	8 752

10. Resultatbudget

Resultatbudget	Bokslut 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Verksamhetens nettoram	-8 620	-8 598	-8 752	-8 818	-9 068	-9 304
- varav budgetreducering/omställning		100	99	50		
- varav budgetökning för löner och priser (LPIK)		0	-137	-138	-170	-196
- varav budgetförändring exkl LPIK		-391	-116	23	-80	-40
- budgeterad nettokostnadsutveckling		5,7%	1,8%	0,8%	2,8%	2,6%
Skatteintäkter	6 599	6 736	6 750	6 967	7 196	7 431
Generella statsbidrag	1 692	2 048	2 203	2 243	2 269	2 289
Summa skatter och statsbidrag	8 290	8 784	8 953	9 210	9 465	9 720
- utveckling skatter o statsbidrag		6,0%	1,9%	2,9%	2,8%	2,7%
Verksamhetens resultat	-330	186	201	392	397	416
Procent av skatter & statsbidrag	-4,0%	2,1%	2,2%	4,3%	4,2%	4,3%
Finansiella kostnader	-151	-162	-144	-180	-213	-230
Finansiella intäkter	147	120	120	120	120	120
Summa finansnetto	555	-42	-24	-60	-93	-110
Resultat inklusive finansnetto	225	144	177	332	304	306
Procent av skatter & statsbidrag	2,7%	1,6%	2,0%	3,6%	3,2%	3,2%

Underlag till resultatbudget

	2,5%	1,9%	1,9%	2,3%	2,6%
Landstingsprisindex LPIK exkl läkemedel					
Verksamheten nettokostnader	2020	2021	2022	2023	2024
Utgångsläge förgående års budget		-7 174	-7 283	-7 372	-7 541
- indexuppräkning enl senaste LPIK		-137	-138	-170	-196
- budgetreducering		99	50		
- ökad budget 2021 och framåt		-72			
Summa verksamhetsnetto som räknas upp med index	-7 174	-7 283	-7 372	-7 541	-7 737
- externa pensionskostnader	-1 008	-1 019	-987	-1 026	-1 047
- avskrivningar	-417	-450	-460	-500	-520
Summa verksamhetens nettoram	-8 598	-8 752	-8 818	-9 068	-9 304
Skatteintäkter enligt senaste prognosen	6 736	6 750	6 967	7 196	7 431
Summa generella statsbidrag	2 048	2 203	2 243	2 269	2 289
Finansiella poster					
- finansiella intäkter utdelning o omplacering	120	120	120	120	120
- finansiella kostnader - ränta pensioner o lån	-162	-144	-180	-213	-230
Netto	-42	-24	-60	-93	-110

11. Investeringsramar

	Utfall 2019	Budget 2020	Budget 2021	Plan 2022	Plan 2023	Plan 2024
Investeringsram	1 478	1 110	850	860	700	700
Avskrivningar	386	417	450	460	500	520

12. Uppdrag från Regionfullmäktige

Regionstyrelsen (RS)

1. Uppdra till regionstyrelsen att ta fram en ny ekonomisk modell där incitamentsstrukturer för verksamheterna bör utformas så att det finns tydliga incitament att hålla budget, mer lokal styrning och ansvar men också mer lokalt ansvarsutkrävande. I detta uppdrag ingår även att se över strukturen med ändamålsenligheten i länskliniker.
2. Regionstyrelsen får i uppdrag att justera modellen för ekonomistyrning för att nå högre grad av prestationsbaserad ersättning. Inom den modellen ska verksamheterna inom primärvård och slutenvård få behålla 100 procent av sitt överskott/underskott.
3. Regionstyrelsen får i uppdrag att justera hälsovalet för att underlätta etableringar av mindre hälsocentraler.
4. Regionstyrelsen får i uppdrag att se över samtliga lokaler för att kunna, avyttra, riva och ta in externa hyresgäster som har samband med vård.
5. Regionstyrelsen får i uppdrag att införa en hyresmodell där lokalkostnaderna finns med i verksamheternas budgetar. Detta för att varje berörd verksamhet ska ta ett större ansvar för sina lokaler och därmed kunna frigöra resurser och effektivisera lokalnyttjandet.
6. Regionstyrelsen får i uppdrag att införa ett så kallat visseblåarsystem
7. Regionstyrelsen får i uppdrag att utarbeta fler ledarskapsprogram för att uppnå ett effektivt ledarskap i hela organisationen
8. Regionstyrelsen får i uppdrag att tillstå regionfullmäktige att när coronapandemin börjat avta återinföra avgifter för ej avbokade besök
9. Regionstyrelsen ser över 1%-målet för konstinvesteringar som sker i samband med nyinvesteringar i fastigheter med målsättning att halvera det.
10. Regionstyrelsen övergripande strategi för upphandling av mat är att närproducerat ska prioriteras framför ekologiska alternativ.

Hälso- och sjukvårdsnämnden (HSN)

11. Får i uppdrag att utarbeta en plan för att korta vårdköerna. Dels vad som kan ske inom organisationen. Dessutom vad som kan ske med de nationellt aviserade prestationsbaserade stimulansmedlen inom ramen för kömiljarden.
12. Får uppdrag att se över möjligheten att utöka antalet digitala vårdbesök såväl i egen som i privat regi för att på så sätt avlasta primärvård och akutmottagningarna.

13. Får i uppdrag att avskaffa remisstvånget till barn- och ungdomspsykiatri
14. Får i uppdrag att ta tillvara på seniora medarbetares kunskaper genom att införa en flexibel sysselsättningsgrad runt pensionsåldern och tillvarata seniorers kunskaper aktivt genom handledning, utbildning och mentorskap för nya medarbetare.
15. Får i uppdrag att säkerhetsställa att alla chefer inom regionen har tydliga uppdrag om beskriver förväntade krav och resultat.
16. Får i uppdrag att införa ett vårdval inom Barn- och ungdomspsykiatri (BUP).
17. Får i uppdrag att införa ett vårdval för audionomer och hörhjälpmedel.
18. Får uppdrag att göra en generell översyn på områden där ytterligare vårdval kan införas
19. Får i uppdrag att upprätta en handlingsplan för att möjliggöra ökad egenvård/egenmätning för personer med kroniska sjukdomar
20. Uppdras att inrätta en platschef vid lasaretten i Lycksele och Skellefteå
21. Får i uppdrag att utarbeta karriärvägar för samtliga yrkesgrupper med koppling till den direkta vården
22. Uppdras utreda kvällsöppna hälsocentraler samt stänga primärvårdsakuten i Umeå.
23. Uppdras att tillåta att patienter kan ges möjlighet att få multifokala linser (progressiva) om de själva betalar för merkostnaden
24. Får i uppdrag att tillsammans med kommuner och primärvården genomlysas äldres väg genom vård och omsorg för att skapa en mer sammanhållen vård utifrån patientens bästa.
25. Får i uppdrag att påbörja ett aktivt arbete, i dialog med regionens fackförbund, för att kartlägga vilka arbetsuppgifter som kan kompetensförskjutas till andra yrkesgrupper.
26. Uppdras att öppna upp för klinikerna att anställa så kallade gråblock.
27. Hälso- och sjukvårdsnämnden gör en översyn över vilka rutiner, regelverk och administrativa krav som åligger vårdens personal i syfte att minska detta.

Regionala utvecklingsnämnden (RUN)

28. Regionala utvecklingsnämnden får i uppdrag att se över olika särkrav för beställning av kollektivtrafik, som drivmedels- och tillgänglighetskrav, för att anpassa ambitionerna till budgetramen för den regionala trafiken.
29. Att regionen utvecklar samverkan med kommunernas näringslivskontor, detta för att samnyttja resurser, kommunikationsvägar samt finna prioriterade områden för den regionala utvecklingen.

Fullmäktigeberedningarna för folkhälsa och demokrati (FoD) i Södra Lappland, Skellefteå- och Norsjöområdet samt Umeåregionen får i uppdrag att:

- Genom medborgardialog ta fram underlag för att stärka god och nära vård ur ett medborgarperspektiv med fokus på jämlikhet och tillgänglighet genom samverkan med andra aktörer.
- Fullmäktigeberedningarna för folkhälsa och demokrati i södra Lappland, Skellefteå- och Norsjöområdet samt Umeåregionen får i uppdrag att: Genom medborgardialog och i samverkan med kommuner och andra aktörer i samhället ta fram underlag vad som kan göras för att främja barn och ungas psykiska hälsa".

13. Förslag till beslut

Balanskravsutredning

Det i bokslutet för 2019 negativa balanskravsresultatet om 333 mkr ska enligt lagkrav återställas senast inom tre år vilket innebär att det sista året för detta är 2023. Till det kommer det sannolikt att bli ett ytterligare krav i och med år 2020 utfall. Utgångspunkten i planeringen är att det ska ske genom att arbetet med den redan beslutade omställningsplanen för ekonomisk hållbarhet genomförs fullt ut. Till det krävs ytterligare omställning som redogörs i fördelningen av de ekonomiska ramarna. Under förutsättning att det sammantagna omställningsarbetet blir framgångsrikt och att de budgeterade resultaten kan förverkligas kommer också lagkravet om återställning att klaras. Återställningskrav förs in redan för år 2021.

Finansiella mål

- Regionen ska redovisa ett överskott för verksamhetens resultat över planperioden 2020–2023 som motsvarar minst 1-3 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Långsiktigt ska verksamhetens resultat vara 3 procent för att klara investeringarna. År 2021 ska styrelser och nämnder redovisa ett resultat i balans vilket innebär ett utfall som minst motsvarar budgeterat resultat.
- Marknadsvärdet av tillgångarna i förvaltningen av pensionsmedel ska senast år 2040 uppgå till hela pensionsskuldens bokförda värde (minst 100 procents konsolidering). Region Västerbottens totala pensionsåtagande ska vid utgången av 2021 vara finansierat till minst 50 procent.
- Investeringar ska över tid finansieras av egna medel. Lånefinansiering kan användas för att delfinansiera tillfälligt höga investeringsnivåer. År 2021 ska självfinansieringsgraden av investeringar uppgå till minst 100 procent.
- Total räntebärande låneskuld, exklusive pensionsskulden, får högst uppgå till 45 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. År 2021 ska räntebärande låneskulden, exklusive pensionsskulden, högst uppgå till 38 procent av skatteintäkter och generella statsbidrag. Ytterligare upplåning kan bli aktuellt om inte omställningsplanen klaras.

Regionstyrelsen föreslår att regionfullmäktige beslutar:

- Godkänna nya budgetramar för 2021
- Skattesatsen för 2020 fastställs till 11:35 kronor per skattekrona. (Oförändrad skattesats)

- Uppdra till Regionstyrelsen att uppdatera ersättningsmodell Hälsoval inklusive tilläggsuppdrag samt fördela till övriga berörda ansvarsområden
- Uppdra till Hälso-och sjukvårdsnämnden att fördela ökad budget till kostnadsposter inom verksamheten
- Berörda driftsnämnder uppdras att genomföra förslag på nya riktade uppdrag
- Balanskravsresultatet från 2019 års bokslut återställs med start år 2021 genom detta förslag till regionplan och budget samt den beslutade omställningsplanen genomförs som planerat och verksamheten anpassas till ramarna.
- Godkänna förslag till ny investeringsram för 2021 – 2022.